

۱-۹. انتشارات کتابخانه مرکزی و مرکز اسناد

فهرست انتشارات کتابخانه مرکزی، با فروست «کتابخانه مرکزی و مرکز اسناد»، شامل ۲۷ عنوان و ۵۱ جلد است که در جدول زیر آمده‌اند. سه فروست فرعی نیز در کتاب‌های انتشار یافته دیده می‌شود: مجموعه خطابه‌های تحقیقی؛ مجموعه آثار رشیدالدین فضل‌الله همدانی؛ فهرست و کتابشناسی.

آنچه با فروست «کتابخانه مرکزی و مرکز اسناد» به چاپ رسیده است شامل کتاب و نشریه است و برخی شماره‌های نشریه کتابداری و نسخه‌های خطی با شماره فروست به چاپ رسیده است.

لازم به ذکر است که شماره نشر این سلسله انتشارات بر روی همه کتاب‌ها و نشریات چاپ شده درج نشده است یا ترتیب شماره‌ها درست نیست، به همین دلیل در فهرست زیر ترتیب سال نشر را ملاک قرار دادیم (جدول ۲۴):

جدول ۲۹. فهرست انتشارات کتابخانه مرکزی و مرکز اسناد دانشگاه تهران

(به ترتیب سال نشر)

شماره انتشار	عنوان	سال انتشار
۱	نمایشگاه نسخه‌ها و اسناد خطی	۱۳۵۰
۲	اسناد مربوط به روابط تاریخی ایران و جمهوری ونیز / ترجمه قدرت‌الله روشنی زعفرانلو، ایرج انور	۱۳۵۲
۳	کتابداری (دفتر چهارم)	۱۳۵۲
۴	عنوان موضوعی برای آثار فارسی / حسین بنی‌آدم	۱۳۵۲
۵	فهرست میکروفیلیمهای کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران / تألیف محمدتقی دانش‌پژوه (جلد دوم)	۱۳۵۳
۶	فهرست روزنامه‌های فارسی در مجموعه کتابخانه مرکزی و مرکز اسناد دانشگاه تهران، مربوط به سال‌های ۱۲۶۷ قمری تا ۱۳۲۰ شمسی / گردآوری مرتضی سلطانی	۱۳۵۴

فصل ۹: انتشارات / ۲۵۵

۱۳۵۴	کتابداری (دفتر پنجم)	۷
۱۳۵۴	سخنانی درباره فروغی: خطابه‌های ایراد شده در کتابخانه مرکزی و مرکز اسناد دانشگاه تهران در آذر ماه ۱۳۵۴	۸
۱۳۵۴	امیرکبیر و دارالفنون/ به کوشش قدرت‌الله روشنی زعفرانلو	۹
۱۳۵۴	ابونصر فارابی / ایرج افشار	۱۰
۱۳۵۵	فهرستواره نسخه‌های خطی مجموعه مشکوه اهدایی به کتابخانه مرکزی و مرکز اسناد/ تنظیم محمد شیروانی	۱۱
۱۳۵۵	کتابداری (دفتر ششم)	۱۲
۱۳۵۵	صائب و سبک هندی/ به کوشش محمدرسول دریاگشت	۱۳
۱۳۵۶	فهرست رساله‌های تحصیلی دانشگاه تهران (ادبیات)/ تنظیم شده مه‌ری دخت بشارت؛ زیر نظر حسین بنی‌آدم، ایرج افشار	۱۴
۱۳۵۵	لطف‌الحقائ/ تصنیف رشیدالدین فضل‌الله همدانی/ به کوشش غلامرضا طاهر (جلد اول)	۱۵
۱۳۵۶	رصدخانه مراغه/ تألیف علیقلی میرزا اعتضادالسلطنه	۱۶
۱۳۵۶	پانزده گفتار درباره مجتبی مینوی/ تهیه و تنظیم ایرج افشار	۱۷
۱۳۵۶	فهرست مجله‌های فارسی از ابتدا تا سال ۱۳۲۰/ گردآوری مرتضی سلطانی	۱۸
۱۳۵۷	کتابداری (دفتر اول و دوم) (تجدید چاپ)	۱۹
۱۳۵۷	لطف‌الحقائ (جلد دوم)	۲۰
۱۳۵۷	کتابداری (دفتر هفتم)	۲۱
۱۳۵۷	مجموعه گفتارهایی درباره چندتن از رجال ادب و تاریخ ایران/ به اهتمام قاسم صافی	۲۲
۱۳۵۷	فهرست رساله‌های تحصیلی دانشگاه تهران (پزشکی)/ حسین	۲۳

۲۵۶ / کتابخانه مرکزی و مرکز اسناد دانشگاه تهران

بنی آدم، خلیل شیرازی		
۱۳۵۷	صحافی ستی: مجموعه پانزده گفتار و کتابشناسی درباره وراقی، صحافی، وصال، مجلدگری / گردآوری ایرج افشار	۲۴
۱۳۵۸	نسخه‌های خطی (دفتر هشتم)	۲۵
۱۳۵۸	نسخه‌های خطی (دفتر نهم)	۲۶
۱۳۵۸	نسخه‌های خطی (دفتر دهم)	۲۷
۱۳۵۸	سوانح الافکار رشیدی / نگارش رشیدالدین فضل الله همدانی؛ به کوشش محمدتقی دانش پژوه	۲۸
۱۳۶۰	کتابداری (دفتر هشتم)	۲۹
۱۳۶۱	کتابداری (دفتر نهم)	۳۰
۱۳۶۲	نسخه‌های خطی (دفتر یازدهم و دوازدهم)	۳۱
۱۳۶۳	فهرست عکسهای تاریخی ایران / حسین محبوبی اردکانی، به کوشش قاسم صافی (جلد اول)	۳۲
۱۳۶۴	فهرست عکسهای تاریخی ایران (جلد دوم)	۳۳
۱۳۶۴	کتابداری (دفتر دهم)	۳۴
۱۳۶۴	قلمرو اندیشه جلال آل احمد / نوشته قاسم صافی	۳۵
۱۳۶۶	کتابداری (دفتر یازدهم)	۳۶
۱۳۶۷	کتابداری (دفتر دوازدهم)	۳۷
۱۳۶۷	کتابداری (دفتر سیزدهم)	۳۸
۱۳۶۷	فهرست فیلمهای عکسهای تاریخی	۳۹
۱۳۶۸	کتابداری (دفتر چهاردهم)	۴۰
۱۳۶۸	کتابداری (دفتر پانزدهم)	۴۱
۱۳۶۹	کتابداری (دفتر شانزدهم)	۴۲

فصل ۹: انتشارات / ۲۵۷

۱۳۷۰	کتابداری (دفتر هفدهم)	۴۳
۱۳۷۰	کتابداری (دفتر هجدهم)	۴۴
۱۳۷۱	کتابداری (دفتر نوزدهم)	۴۵
۱۳۷۲	کتابداری (دفتر بیستم)	۴۶
۱۳۷۴	کتابداری (دفتر بیست و یکم - بیست و سوم)	۴۷
۱۳۸۱	گنجینه فنون (به صورت افست)	۴۸
۱۳۸۶	مجموعه مقالات روشهای تصحیح نسخ خطی/ به کوشش محمود نظری	۴۹
۱۳۸۷	فهرست مجله‌های کتابخانه مرکزی و مرکز اسناد دانشگاه تهران از آغاز تا پایان ۱۳۸۵/ مهران آشوری (دو جلد)	۵۱-۵۰

۲-۹. انتشار جزوه‌ها^۱

یکی از وظایف کتابخانه مرکزی که در دی ماه ۱۳۴۸ به تصویب هیأت امنای دانشگاه رسیده است «برقراری ارتباط‌های عمومی به منظور معرفی فعالیت‌های مختلف کتابخانه مرکزی از طریق تشکیل نمایشگاه و مجالس علمی سخنرانی» بوده است. (گزارش کتابخانه، ۱۳۴۸، ۱۳۵۲: ۹۱-۹۲). بنابراین کتابخانه مرکزی فعالیت‌هایی را در زمینه تجلیل از مشاهیر و رجال ادب و فرهنگ کشور آغاز کرد و ضمن تشکیل مجالس سخنرانی، جزوه‌ها و بروشورهایی را در شرح حال و معرفی خدمات آنها به چاپ می‌رساند. (افشار، ۱۳۷۸: ۲۱۴-۲۱۵). بیشتر این فعالیت‌ها در سال‌های ۱۳۵۰، که سال افتتاح رسمی کتابخانه است، تا سال ۱۳۵۶، و به همت ایرج افشار انجام شده است.

کتابخانه مرکزی از سال ۱۳۴۹ تا ۱۳۵۴، در مجموع ۲۳ جزوه به مناسبت برگزاری مراسم‌ها، نمایشگاه‌ها، بزرگداشت‌ها و اهدای مجموعه‌های کتاب در کتابخانه مرکزی

۱. برای کتاب‌شناسی جزوه‌های منتشر شده، ر.ک: کرم‌رضایی، پریسا، «ایرج افشار و تجلیل از مشاهیر در کتابخانه مرکزی و مرکز اسناد دانشگاه تهران» *فرزانه ایران‌مدار*، صص ۱۷۹-۱۸۷.

۲۵۸ / کتابخانه مرکزی و مرکز اسناد دانشگاه تهران

منتشر کرد که فهرست آنها در جدول زیر دیده می‌شود:
این جزوه‌ها حاوی عکس، تصویر، طرح، سالشمار، کتاب‌شناسی، شرح احوال، مقاله و راهنما و برنامه مراسم است. مطالب برخی جزوه‌ها را خود ایرج افشار تهیه کرده است و ناماودر جزوه دیده می‌شود.
در میان آنها اولین راهنمای کتابخانه مرکزی و مرکز اسناد در سال ۱۳۵۴ دیده می‌شود.

جدول ۳۰. فهرست جزوه‌های منتشر شده در کتابخانه مرکزی و مرکز اسناد دانشگاه تهران

ردیف	عنوان	سال انتشار
۱	مجموعه کتب خطی و چاپی و اسناد و عکس حسنعلی غفاری (معاون‌الدوله) اهدا شده به دانشگاه تهران	دی ۱۳۴۶
۲	رشیدالدین فضل‌الله همدانی: وزیر طبیب و مورخ ایرانی	آبان ۱۳۴۸
۳	راهنمای نخستین کنگره تحقیقات ایرانی	شهریور ۱۳۴۹
۴	از چرند و پرند تا زن زیادی	آبان ۱۳۵۰
۵	دو گفتار از محمدعلی فروغی (ایران را چرا باید دوست داشت)	آذر ۱۳۵۰
۶	نیما و شعر بعد از او: نمایشگاه عکس و کتاب	دی ۱۳۵۰
۷	یاد بهار	اردیبهشت ۱۳۵۱
۸	راهنمای سومین کنگره تحقیقات ایرانی (با همکاری بنیاد فرهنگ ایران)	۱۳۵۱
۹	یادگار صدمین سال تولد حسن پیرنیا (مشیرالدوله)	آبان ۱۳۵۱
۱۰	سعید نفیسی و ادبیات فارسی / ایرج افشار	دی ۱۳۵۱
۱۱	نگاهی به زندگی قائم مقام فراهانی	بهمن ۱۳۵۲
۱۲	نمایشگاه آثار چاپ نشده بدیع‌الزمان فروزانفر	اردیبهشت ۱۳۵۳
۱۳	عکس سیداشرف‌الدین حسینی مدیر روزنامه نسیم شمال	دی ۱۳۵۳

فصل ۹: انتشارات / ۲۵۹

۱۴	نمایشگاه چاپ سنگی ایران: تصاویر و کتاب	بهمن ۱۳۵۳
۱۵	مجمع بحث تحقیقی دربارهٔ ابونصر فارابی	بهمن ۱۳۵۳
۱۶	گزارش سال ۱۳۵۳ کتابخانهٔ مرکزی و مرکز اسناد دانشگاه تهران (مستخرج از دفتر پنجم نشریهٔ کتابداری)	۱۳۵۴
۱۷	راهنمای کتابخانهٔ مرکزی و مرکز اسناد دانشگاه تهران	۱۳۵۴
۱۸	احوال و افکار صائب تبریزی، به مناسبت مجلس صائب	دی ۱۳۵۴
۱۹	مجمع بحث در افکار و اشعار صائب	دی ۱۳۵۴
۲۰	محمدعلی خان سدیدالسلطنه کبابی بندرعباسی/ ایرج افشار	بهمن ۱۳۵۴
۲۱	بیستمین سال وفات عباس اقبال آشتیانی / ایرج افشار	بهمن ۱۳۵۴
۲۲	افتتاح رسمی تالار رشیدالدین فضل‌الله همدانی و استقرار کتابخانهٔ ابراهیم پورداود در آن	اردیبهشت ۱۳۵۵
۲۳	مجتبی مینوی، زندگینامه و فهرستنامه	۱۳۵۶

۳-۹. انتشارات کتابخانه مرکزی در سلسله انتشارات دانشگاه تهران

برخی آثار مربوط به کتابخانهٔ مرکزی و فهرست‌هایی که در کتابخانه تألیف و تدوین شده‌است در سلسله انتشارات دانشگاه تهران منتشر شده است، این کتاب‌ها شامل ۸ عنوان و ۲۶ جلد هستند و اسامی آنها در جدول زیر آمده است:

جدول ۳۱. فهرست انتشارات کتابخانه مرکزی و مرکز اسناد

در سلسله انتشارات دانشگاه تهران

ردیف	عنوان	سال انتشار
۱	فهرست کتابخانه اهدایی آقای سیدمحمد مشکوه به کتابخانه دانشگاه تهران/ علینقی منزوی (ج ۱)	۱۳۳۰
۲-۴	فهرست کتابخانه اهدایی آقای سیدمحمد مشکوه/ علینقی منزوی و محمدتقی دانش‌پژوه (ج ۲-۴)	۱۳۳۲
۵	فهرست کتابخانه اهدایی آقای سیدمحمد مشکوه/ محمدتقی دانش‌پژوه (ج ۵)	۱۳۳۵
۶	فهرست کتابخانه اهدایی آقای سیدمحمد مشکوه (ج ۶)	۱۳۳۶
۷	فهرست کتابخانه اهدایی آقای سیدمحمد مشکوه (ج ۷)	۱۳۳۸
۸	فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه مرکزی (ج ۸)	۱۳۳۹
۹-۱۴	فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه مرکزی (ج ۹-۱۴)	۱۳۴۰
۱۵	فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه مرکزی (ج ۱۵)	۱۳۴۵
۱۶	فهرست میکروفیلم‌های کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران/ محمدتقی دانش‌پژوه (ج ۱)	۱۳۴۸
۱۷	مجموعه خطابه‌های نخستین کنگره تحقیقات ایرانی/ با همکاری دانشکده ادبیات و علوم انسانی (ج ۱)	۱۳۵۰
۱۸	مجموعه خطابه‌های تحقیقی درباره رشیدالدین فضل‌الله همدانی/ با همکاری دانشکده ادبیات و علوم انسانی	۱۳۵۰
۱۹	فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه مرکزی/ محمدتقی دانش‌پژوه (ج ۱۶)	۱۳۵۷

فصل ۹: انتشارات / ۲۶۱

۱۳۶۰	فهرست روزنامه‌های فارسی، سال ۱۳۳۲-۱۳۲۰ شمسی / مرتضی حسن سلطانی	۲۱
۱۳۶۳	فهرست میکروفیلم‌های کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران / محمدتقی دانش‌پژوه (ج ۳)	۲۲
۱۳۶۴	فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه مرکزی / محمدتقی دانش‌پژوه (ج ۱۷ و ۱۸)	۲۴-۲۳
۱۳۶۶	فهرست مقالات مجله دانشکده ادبیات دانشگاه تهران	۲۵
۱۳۶۸	عکس‌های قدیمی ایران (به کوشش قاسم صافی)	۲۶

۹-۴. انتشارات کتابخانه مرکزی با همکاری ناشران دیگر

در سال ۱۳۸۹ که دکتر رسول جعفریان در سمت ریاست کتابخانه مجلس شورای اسلامی بود و نسبت به چاپ فهرس خطی اهتمام ویژه‌ای داشت تفاهم‌نامه‌ای میان ایشان و دکتر فهیم‌نیا، ریاست وقت کتابخانه مرکزی، به امضا رسید که در پی آن به تدریج چند فهرست در ضمن انتشارات کتابخانه، موزه و مرکز اسناد مجلس شورای اسلامی به چاپ رسید. سپس در سال ۱۳۹۶ که دکتر جعفریان به سمت ریاست کتابخانه مرکزی منصوب شد، بار دیگر در سال‌های ۹۶-۹۹ چندین کتاب و نشریه مرتبط با مجموعه کتابخانه مرکزی و مرکز اسناد به همت و تلاش ایشان به چاپ رسید:

جدول ۳۲. انتشارات کتابخانه مرکزی و مرکز اسناد با همکاری ناشران دیگر

ردیف	عنوان	ناشر	سال انتشار
۱	فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه مرکزی و مرکز اسناد / محمدحسین حکیم (ج ۲۰)	مجلس	۱۳۸۹
۲	فهرست کاتبان نسخه‌های خطی کتابخانه مرکزی و مرکز اسناد / پریسا کرم‌رضایی	مجلس	۱۳۹۰

۲۶۲ / کتابخانه مرکزی و مرکز اسناد دانشگاه تهران

۱۳۹۱	مجلس	فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه مرکزی و مرکز اسناد (ج ۱۹) / فریبا افکاری	۳
۱۳۹۴	مجلس	فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه مرکزی و مرکز اسناد (ج ۲۱) / پرینا کرم‌رضایی	۴
۱۳۹۴	مجلس	فهرست اسناد کتابخانه مرکزی و مرکز اسناد دانشگاه تهران (ج ۱) / سوسن اصیلی	۵
۱۳۹۶	خانه کتاب	اسناد تاریخ دانشگاه تهران: موجود در کتابخانه مرکزی و مرکز اسناد / سوسن اصیلی	۶
۱۳۹۶	مورخ	کتابخانه مرکزی و مرکز اسناد دانشگاه تهران: گذشته و حال / پرینا کرم‌رضایی و سوسن اصیلی	۷
۱۳۹۷	مورخ	نشریات علمی ایران (موجود در کتابخانه مرکزی و مرکز اسناد دانشگاه تهران / مهرا آشوری	۸
۱۳۹۷	مورخ	فهرست اسناد تاریخی کتابخانه مرکزی و مرکز اسناد (ج ۴) / شیوا تقوایی	۹
۱۳۹۷	مورخ	بیست و شش گفتار درباره نسخه‌های خطی: نشریه کتابخانه مرکزی و مرکز اسناد (دفتر چهاردهم) / رسول جعفریان	۱۰
۱۳۹۸	سازمان زیباسازی شهر تهران	باغ دانش: نگارستان کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران / سردبیری رسول جعفریان، و دبیران: حامد زارع و صدرا صدوقی و عکس‌های سیدرضا سیدحسینی و عباس توکلی	۱۱
۱۳۹۸	مورخ	مجموعه اسناد استاد محمدتقی دانش‌پژوه / رسول جعفریان	۱۲
۱۳۹۸	مورخ	فهرست اسناد تاریخی کتابخانه مرکزی و مرکز اسناد (ج ۲) / سوسن اصیلی	۱۳

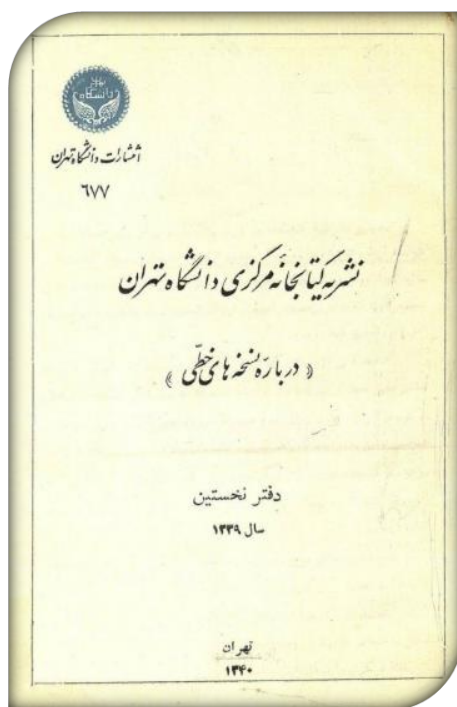
فصل ۹: انتشارات / ۲۶۳

۱۳۹۸	مورخ	فهرست اسناد تاریخی کتابخانه مرکزی و مرکز اسناد (ج ۵) / شیوا تقوایی	۱۴
۱۳۹۸	مورخ	فهرست اسناد تاریخی کتابخانه مرکزی و مرکز اسناد (ج ۷) / محیا شعبی	۱۵
۱۳۹۸	خانه کتاب	فهرست مطبوعات کاریکاتور و طنز / مهران آشوری	۱۶
۱۳۹۸	مورخ	روزنامه‌ها و مجله‌های کمیاب دانشگاه تهران موجودی کتابخانه مرکزی، مرکز اسناد و تامین منابع علمی / سیدفرید قاسمی	۱۷
۱۳۹۸	مورخ	بیست و یک گفتار درباره نسخه‌های خطی: نشریه کتابخانه مرکزی و مرکز اسناد (دفتر پانزدهم) / رسول جعفریان	۱۸
۱۳۹۹	مورخ	تاریخ شفاهی کتابخانه مرکزی و مرکز اسناد دانشگاه تهران / هانی مظفری و آرش امجدی	۱۹
۱۳۹۹	مورخ	فهرست اسناد تاریخی کتابخانه مرکزی و مرکز اسناد (ج ۳) / سوسن اصیلی	۲۰
۱۳۹۹	مورخ	فهرست اسناد تاریخی کتابخانه مرکزی و مرکز اسناد (ج ۶) / شیوا تقوایی	۲۱
۱۳۹۹	مورخ	فهرست اسناد تاریخی کتابخانه مرکزی و مرکز اسناد (ج ۹) / بهنام شیخی	۲۲

۵-۹. نشریه نسخه‌های خطی کتابخانه مرکزی

با توجه به پراکندگی نسخه‌های خطی اسلامی، این نشریه به منظور انتشار فهرست مجموعه‌های کوچک نسخه‌های خطی فارسی و عربی در کتابخانه‌های ایران و جهان و کتابخانه‌های شخصی که امکان تدوین و چاپ فهرست مستقلی برای آنها وجود نداشت، تأسیس شد و قرار بر این بود که سالی یک بار منتشر شود.

۲۶۴ / کتابخانه مرکزی و مرکز اسناد دانشگاه تهران

نخستین شماره این نشریه در سال ۱۳۳۹، زیر نظر محمدتقی دلنش‌پژوه و ایرج افشار، با نام «نشریه کتابخانه مرکزی درباره نسخه‌های خطی» منتشر شد و از شماره چهارم به «نسخه‌های خطی»، نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران تغییر نام داد. تا سال ۱۳۶۲ دوازده دفتر از این نشریه منتشر گردید و سپس انتشار آن متوقف شد. در سال ۱۳۸۸ جلد سیزدهم این نشریه منتشر شد و هم اکنون کتابخانه در صدد است انتشار این نشریه را از سر بگیرد.

پیشنهاد چاپ این نشریه را ایرج افشار و محمدتقی دانش‌پژوه در سال ۱۳۳۸ به دکتر ذبیح‌الله صفا که در آن

تصویر ۵۰. شماره نخست نشریه نسخه‌های خطی هنگام رئیس اداره انتشارات و روابط دانشگاهی بود ارائه کردند و پس از تصویب ریاست وقت دانشگاه با اهتمام دکتر صفا در تأمین اعتبار چاپ آن، این نشریه در سال ۱۳۳۹ تأسیس گردید.^۱ و دوازده دفتر آن به قرار زیر منتشر شد:

دفتر اول: ۱۳۳۹ / دفتر دوم: ۱۳۴۰ / دفتر سوم: ۱۳۴۲ / دفتر چهارم: ۱۳۴۴ / دفتر پنجم: ۱۳۴۶ (به یادگار کنگره بین‌المللی هنر و باستانشناسی ایران) / دفتر ششم: ۱۳۴۸ (به یادگار انعقاد مجلس علمی و تحقیقاتی درباره خواجه رشیدالدین فضل‌الله همدانی) / دفتر هفتم: ۱۳۵۳ / دفتر هشتم: ۱۳۵۸ / دفتر نهم: ۱۳۵۸ / دفتر دهم: ۱۳۵۸ / دفتر یازدهم و

۱. نسخه‌های خطی، نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، دفتر هفتم (۱۳۵۳)، یادداشت ایرج افشار در ابتدای مجله. در این مأخذ سال تأسیس نشریه سال ۱۳۴۰ ذکر گردیده اما تاریخ چاپ نخستین شماره این نشریه سال ۱۳۳۹ است.

فصل ۹: انتشارات / ۲۶۵

دوازدهم: ۱۳۶۲ / دفتر سیزدهم ۱۳۸۷؛ دفتر چهاردهم: ۱۳۹۷؛ دفتر پانزدهم: ۱۳۹۸. دفتر اول تا هشتم (۱۳۵۸-۱۳۴۰) این نشریه زیر نظر ایرج افشار و محمدتقی دانش‌پژوه منتشر گردید، سپس دفتر نهم و دهم (۱۳۵۸) تنها با نام دانش‌پژوه انتشار یافت و در دفتر یازدهم و دوازدهم (۱۳۶۲) نام وی با نام اسماعیل حاکمی، ریاست وقت کتابخانه مرکزی و مرکز اسناد، همراه می‌شود. همچنین دفتر سیزدهم (۱۳۸۷) به همت سید محمد طباطبایی بهبهانی، و دفتر چهاردهم (۱۳۹۷) و پانزدهم (۱۳۹۸) زیر نظر رسول جعفریان انتشار یافت.

در دوازده دفتر این نشریه فهرست‌های مختلفی از نسخه‌های موجود در کتابخانه‌های شخصی و عمومی شهرهای مختلف ایران و جهان به چاپ رسیده است. در اینجا شایسته است به نقش مهم استاد فقیه محمدتقی دانش‌پژوه اشاره کنیم که در سال‌های ۱۳۴۵-۱۳۵۵ با استفاده از فرصت‌های مطالعاتی و مأموریت از طرف دانشگاه تهران و با همکاری وزارت فرهنگ و هنر، یا به طور شخصی به کشورهای عراق (نجف، بغداد، کربلا)، عربستان سعودی، افغانستان، پاکستان، هندوستان، آسیای مرکزی، گرجستان، تاجیکستان، قفقاز، روسیه، ترکیه، فرانسه، آلمان و انگلستان، هلند و آمریکا سفر کرد و به بررسی و شناخت مجموعه‌های نسخه‌های خطی فارسی و عربی موجود در کتابخانه‌های این کشورها پرداخت. حاصل این سفرها و تحقیقات فهرست ده‌ها هزار نسخه خطی فارسی، عربی، اردو و پشتو موجود در کتابخانه‌های آسیا، اروپا و آمریکا است که در این نشریه به چاپ رسیده است (دانش‌پژوه، ۱۳۵۸: ۱-۱۶). فهرست کامل همه مجلدات نشریه در دفتر سیزدهم به چاپ رسید.

دفتر چهاردهم این نشریه شامل بیست و شش گفتار و دفتر پانزدهم شامل بیست و یک گفتار درباره نسخه‌های خطی است.

۹-۶. نشریه تحقیقات کتابداری و اطلاع‌رسانی دانشگاهی

نشریه تحقیقات کتابداری و اطلاع‌رسانی دانشگاهی نشریه‌ای علمی - پژوهشی در تحقیقات کتاب‌شناسی، کتابداری و اطلاع‌رسانی است و اکنون به صورت فصلنامه

الکترونیکی منتشر می‌شود و در سامانه نشر مجلات علمی دانشگاه تهران (<https://journals.ut.ac.ir>) به صورت رایگان قابل دسترسی است.

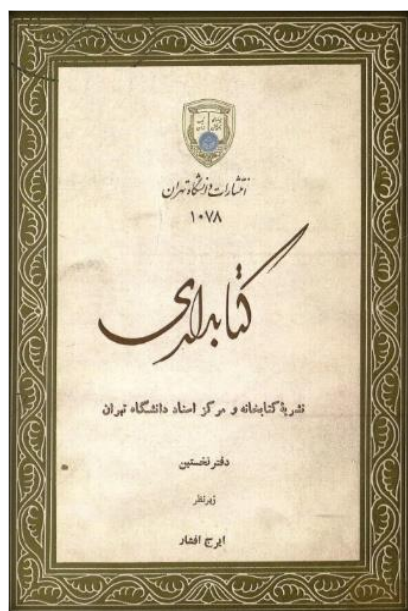
هدف این نشریه ارتقا و توسعه فرهنگ علوم کتابداری و اطلاع‌رسانی در کشور و فراهم آوردن منابع تخصصی و همچنین انتقال و تبادل تجربیات و دستاوردهای تازه علمی در سطوح ملی و بین‌المللی است.

نخستین شماره این نشریه در سال ۱۳۴۵ با عنوان *کتابداری*، زیر نظر ایرج افشار، انتشار یافت، اما این عنوان در سال ۱۳۸۹ به «تحقیقات کتابداری و اطلاع‌رسانی دانشگاهی» تغییر یافت.

این مجله تا بهار ۱۳۹۱ (شماره ۵۹) با شماره پیاپی به چاپ رسید، سپس از تابستان این سال براساس شماره دوره به چاپ رسید و شماره ۲ دوره ۴۶ مجله در تابستان ۱۳۹۱ بدون شماره پیاپی منتشر گردید، تاکنون که شماره ۴ دوره ۵۰ آن در پاییز ۱۳۹۶ به چاپ رسیده است. در مجموع تاکنون ۷۰ شماره از این نشریه انتشار یافته است.

نشریه از سال ۱۳۸۹، پس از کسب امتیاز علمی - پژوهشی، به صورت نسخه کاغذی و الکترونیکی منتشر شد. اما از سال ۱۳۹۳، مطابق دستورالعمل معاونت پژوهشی دانشگاه تهران، نسخه کاغذی حذف گردید و شماره نخست دوره ۴۸ فقط به صورت الکترونیکی منتشر گردید و در سامانه نشر مجلات علمی دانشگاه تهران، به آدرس <https://jlib.ut.ac.ir> قابل دسترسی است. تاکنون ۵۴ دوره از این نشریه انتشار یافته است (بهار ۱۳۹۹).

در طول سال‌ها فعالیت این نشریه افراد بسیاری در سمت مدیر، مدیرمسئول و سردبیر

تصویر ۵۱. شماره نخست نشریه کتابداری

فصل ۹: انتشارات / ۲۶۷

مجله فعالیت کرده‌اند، اما از دفتر سی‌ام (۱۳۷۸) به بعد رئیس وقت کتابخانه مرکزی و مرکز اسناد سمت مدیر مسئولی مجله را بر عهده دارد. همچنین از سال ۱۳۹۳ (دوره ۴۸) تاکنون سمت سردبیری مجله بر عهده خانم دکتر فاطمه فهیم‌نیا، عضو هیات علمی و مدیر گروه علم اطلاعات و دانش‌شناسی دانشکده مدیریت دانشگاه تهران است.

نشریه از سال ۱۳۸۹ دیگر مقالات را به صورت دستی دریافت نکرد و نویسندگان می‌بایست فایل الکترونیکی مقاله خود را در سامانه مجله (<https://jlib.ut.ac.ir>) بارگذاری کنند. در این سامانه کلیه شماره‌های مجله از شماره ۲۶ (بهار ۱۳۷۶) به بعد در دسترس قرار دارد.

یکی از جنبه‌های ارزشمند این نشریه درج اخبار و گزارش فعالیت‌های کتابخانه مرکزی در سال‌های گذشته است که اکنون تنها مرجع موجود برای نگارش تاریخچه کتابخانه به شمار می‌روند. برخی از این مطالب عبارت‌اند:

اخبار در دفتر دوم؛ گزارش کتابخانه مرکزی و مرکز اسناد در سال ۱۳۴۷ در دفتر سوم؛ گزارش سال ۱۳۴۸، ۱۳۴۹، ۱۳۵۰ و ۱۳۵۱ در دفتر چهارم؛ گزارش سال ۱۳۵۳ در دفتر پنجم؛ گزارش سال ۱۳۵۴ در دفتر ششم؛ گزارش سال ۱۳۵۹ و ۱۳۶۰ در دفتر نهم؛ گزارش سال ۱۳۶۶ و ۱۳۶۷ در دفتر چهاردهم.

این نشریه در طول سال‌ها فعالیت خود با فراز و نشیب‌ها و تغییراتی همراه بوده است، از جمله تغییر نام نشریه، زمینه‌های موضوعی، مدیر نشر، سردبیر و مدیرمسئول، تأخیر طولانی در انتشار و حتی توقف، و انتشار پس از موعد چند دفتر در یک مجلد و غیره. در زیر به برخی ویژگی‌ها و تغییرات نشریه اشاره می‌کنیم:

انتشار: این نشریه از شماره چهارم تا شماره بیست و چهارم (۱۳۷۶) جزو سلسله انتشارات کتابخانه مرکزی و مرکز اسناد منتشر می‌شد و از آن پس در مؤسسه انتشارات و چاپ دانشگاه تهران انتشار می‌یافت.

عنوان: در سال ۱۳۶۴ عنوان «کتابداری» در دفتر دهم به صورت «نامه کتابداری» تغییر کرد. اما در دفترهای بعدی باز با همان عنوان قبلی انتشار یافت، تا سال ۱۳۸۹ که عنوان آن «تحقیقات کتابداری و اطلاع‌رسانی دانشگاهی» شد.

امتیاز نشریه: در تاریخ ۱۳۷۶/۲/۲۰ در کمیسیون نشریات علمی وزارت فرهنگ و آموزش عالی، نشریه نسخه‌های خطی در نشریه کتابداری ادغام می‌شود و دارای شماره استاندارد بین‌المللی: ۱۳۳۸-۲۶۰۱ و مجوز اعتبار علمی می‌گردد و به این ترتیب در ردیف نشریات معتبر بین‌المللی قرار می‌گیرد. تاریخ تجدید اعتبار علمی از دفتر ۲۴ و ۲۵ (۱۳۷۶) در شناسنامه نشریه درج می‌شود.

سپس در تاریخ ۱۳۷۶/۳/۵، این نشریه امتیاز نشریات علمی - ترویجی را از وزارت علوم، تحقیقات و فناوری دریافت می‌کند و نخستین بار در دفتر سی و چهارم (۱۳۷۹) شماره امتیاز علمی - ترویجی، ۳/۱۷۵/۲۹۱۰، و تاریخ تصویب آن در شناسنامه نشریه درج می‌گردد.

بار دیگر در جلسه مورخ ۱۳۸۰/۲/۱۵ وزارت علوم، تحقیقات و فناوری اعتبار علمی - ترویجی نشریه کتابداری تجدید می‌شود و از شماره سی و ششم (۱۳۸۰)، شماره تجدید اعتبار علمی - ترویجی و تاریخ آن در شناسنامه نشریه درج می‌شود. در سال ۱۳۸۹ در جلسه کمیسیون نشریات وزارت علوم، تحقیقات و فناوری امتیاز نشریات علمی - پژوهشی به این نشریه اعطا شد و از همین سال با نام «نشریه تحقیقات کتابداری و اطلاع‌رسانی دانشگاهی» به ادامه فعالیت پرداخت.

نمایه مقالات: در دفتر ۲۱-۲۳ این نشریه که در یک مجلد در سال ۱۳۷۴ منتشر شد، نمایه دفتر اول تا بیستم به چاپ رسیده است. این نمایه به گونه فهرست‌های عام تهیه شده است و نویسنده، مترجم، عنوان و موضوع به ترتیب الفبایی در کنار هم قرار گرفته‌اند.

سپس در دفتر پنجاهم، در سال ۱۳۸۸، نمایه شماره اول تا پنجاه به کوشش پریسا کرم‌رضایی منتشر گردید. این نمایه در چهار بخش، شامل فهرست مندرجات، نمایه عنوان، نمایه پدیدآورندگان، و نمایه موضوعی تهیه شده است (کرم‌رضایی، ۱۳۸۸: ۱۶۵-۲۴۹).

۷-۹. خبرنامه

خبرنامه داخلی کتابخانه مرکزی و مرکز اسناد، با زمینه موضوعی آموزشی، خبری و اطلاع‌رسانی، از شهریور ۱۳۷۹ تا اسفند ۱۳۸۳ هر دو ماه یک بار به چاپ می‌رسید و در طول این مدت ۲۸ شماره از این خبرنامه منتشر شد. چاپ این نشریه از فعالیت‌های روابط عمومی کتابخانه بوده است.

این نشریه ضمن اعلام اخبار داخلی و تازه‌های کتابخانه (کتاب، نشریه و پایان‌نامه) به معرفی بخش‌های مختلف کتابخانه مرکزی، کتابخانه‌های دانشکده‌ها و واحدهای تابعه دانشگاه و پاره‌ای مطالب مربوط به حوزه کتابداری و اطلاع‌رسانی می‌پرداخت.

تصویر ۵۲. خبرنامه کتابخانه مرکزی و مرکز اسناد